

Filozofia prístupu k starším ľuďom a v práci s nimi

Hodnoty sociálnej práce vo vzťahu kseniorskému klientovi

- Telesná neporušenosť
- učenie,
- sloboda,
- autonómia,
- kontrola,
- kultúrna primeranosť,

Hodnoty sociálnej práce vo vzťahu k seniorskému klientovi

- sociálna spravodlivosť,
- nenásilnosť,
- sociálna hospodárnosť
- Súčasný charakter sociálnej práce možno vnímať ako posilňujúci autonómiu a integráciu starších ľudí do spoločnosti

Zdroje pomoci

- Hlavný zdroj- rodina seniora
- Kombinácia rodina + štát
- Samospráva resp. štát
- kombinácie starostlivosti rodiny a štátu, ktorá nenaruší autonómiu seniorov a zároveň dovoľuje využívať rodinu ako jeden z možných zdrojov pomoci

Filozofia prístupu k starším ľuďom

- **Východiskovým bodom v práci so seniorskou populáciou obyvateľstva sú potreby**
- **„Potreba je niečo, čo človeku chýba, ale najmä to, k čomu človek prostredníctvom potreby smeruje. Je to určitá sila, ktorá človekom hýbe a posúva ho smerom k človeku, predmetu a lebo činnosti, je prejavom bytostného prania.(Pichaud, Thareauová, 1998, s.36)**

Ľudské potreby

- **Maslow** sformuloval teóriu ľudskej motivácie, kde mnohotvárne ľudské potreby sú hierarchicky usporiadané. Znamená to, že určité základné potreby musia byť uspokojené skôr ako potreby stojace vyššie v tejto hierarchii.
- **potreby fyziologické**
- **potreba bezpečia**
- **sociálne potreby**
- **Potreba uznania, úcty, autonómie**
- **potreba sebarealizácie**

Fyziologické potreby

- sú vo svojej podstate homeostatické, slúžiace k udržaniu vnútornej rovnováhy organizmu.
- fyziologická potreba demonštruje v určitých prípadoch podkladovú somatickú bázu.
- psychologické potreby sa môžu niekedy maskovať za fyziologické.

Potreba bezpečia

- potreba istoty,
- Potreba stability,
- Potreba ochrany,
- Potreba štruktúry, poriadku,
- Potreba limitov,
- Potreba práva,
- Potreba oslobodenia sa od strachu a iné.

3 stupne potreby bezpečia:

- Potreba ekonomického zabezpečenia
- Potreba fyzického
- Potreba psychického bezpečia

Sociálne potreby

- človek nemôže žiť dlho sám, potrebuje kontakt, komunikáciu s druhými ľuďmi, pocit spolupatričnosti k rodine, cítiť, že niekam patrí.
- Nemožnosť naplnenia potrieb príslušnosti a lásky, je základným obrazom maladjustácie.

Sociálne potreby

- zahŕňajú v sebe niekoľko druhov potrieb:
- potreba informovanosti
- potreba príslušnosti ku skupine
- potreba lásky
- potreba vyjadrovať sa a byť vypočutý

Potreba autonómie

- v zmysle byť slobodný, byť sám sebe zákonom, rozhodovať sám za seba
- Je dôležité mať na zreteli že človek môže byť fyzicky závislý a zároveň psychicky úplne autonómny.
- Súčasťou potreby autonómie je aj potreba uznania, vážnosti, pocitu užitočnosti, potreba niekomu alebo niečomu slúžiť.

Autonómia seniora

- **znamená schopnosť viesť život podľa vlastných pravidiel, zostať pánom svojho chovania a spôsobu života. Autonómia znamená slobodu vo výbere, rozhodovaní. Čím menej je človek autonómny, tým väčší je podiel pomáhajúceho na pomoci a naopak.**

5 základných stupňov sebestačnosti seniora

- *Človek môže uspokojiť svoje potreby sám*
- *Človek nemôže sám uspokojiť svoje fyziologické potreby*
- *Človek môže z časti uspokojiť svoje fyziologické potreby*
- *Človek môže uspokojiť svoje fyziologické potreby, ale potrebuje byť vedený*
- *Človek už nemôže uspokojiť svoje potreby a ani nevyzerá, že by bol schopný sám rozhodnúť o tom, čo potrebuje*

Potreba sebarealizácie

- objavuje sa po uspokojení všetkých štyroch úrovní hierarchie potrieb
- človek musí robiť to, na čo sa individuálne hodí.
- Tento druh potrieb ľudí od seba navzájom odlišuje.

17 metapotrieb- hodnôt bytia

- Niektoré sa týkajú poznania a porozumenia, iné sú estetického charakteru.
- spravodlivosť, česť, sociálny poriadok,
- sloboda prejavu, sebavyjadrenia,
- skúmať a vyhľadávať informácie, brániť sa.

Metapotreby

- Metapotreby nie sú hierarchizované, ich potencia je rovnaká.
- Sú vzájomne ľahko nahraditeľné.
- Podľa Maslowa sú ľuďom vrodené, tak ako základné potreby.
- Ich neuspokojenie sa u človeka môže prejavit' ako apatia, nuda, strata odvahy, sebecko, nenávisť, zúfalstvo.

C.P. Alderfer

- Modifikoval maslowovský prístup = rozlišuje 3 skupiny potrieb:
 - existenčné,
 - vzťahové
 - Rastové
- Potreby môžu pôsobiť súbežne, aj spätne (ak sa nedá uspokojiť vyššia potreba, venuje sa jednotliviec nadmernému uspokojovaniu potrieb nižších)

Pomoc versus kontrola

- Technickou výbavou“ každého pomáhajúceho pracovníka je pomoc a kontrola klienta.
- jedná sa o profesionálne spôsoby práce pracovníka, ktoré sa vyskytujú v priebehu rozhovoru s klientom.
- Zásadný rozdiel spočíva v záujmoch a to buď toho, kto o pomoc žiada, alebo toho, kto sa rozhodol ponúkať starostlivosť.

Typy opatrovateľov

- Ochrannársky
- Manipulatívny
- Pomáhajúci
- Autoritatívny

